

**Erasmi a Chokier Tractatus iurisdictionis ordinariae in
exemptos, illorumque exemptione ab ordinaria
iurisdictione**

in duos tomos distinct.

Quo Praeter Varias Ac pervtiles Additionibus praecipuis & in foro
potissimum occurentibus Tomi primi Quaestionibus annexas, etiam S.
Rotae Romanae Decisiones Novissimae De Eadem materia editae, &
singulari studio selectae continentur - Hac postrema editione
praecedentibus duobus Tomis primum additus

Chokier, Érasme de

Coloniae Agr., 1684

Decisio LXXXVIII. Monachi & Religiosi omnes sunt exempti à solutione
decimarum de novalibus, & huic exemptionis non censetur derogatum à
Summo Pontifice per generalem derogationem, nisi expressa ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61921](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61921)

DECISIO LXXXVIII.

Monachi & Religiosi omnes sunt exempti à solutione decimarum de novalibus, & huic exemptioni non censetur derogatum à Summo Pontifice per generalem derogationem, nisi expressa fuerit facta mentio.

R. P. D. Dunozetto.

Cartaginen. decimarum.

Lunæ 16. Februarii 1615.

SUMMARIUM.

1 Religiosi & Monachi non tenentur solvere decimas de novalibus.	inversalia.
2 Dispositio literarum Apostolicarum & Brevi declarari debet à derogatione clararum literarum.	4 Decimarum appellatione generali non comprehenduntur decima novalium.
3 Decima de novalibus an debeant solvi, quando Pontifex sic statuit per verba u-	5 Privilegiorum derogatio non trahitur ad ea, que sunt inserta corpori juris.
	6 Exceptio firmat regulam in non exceptio.

Rota censuit R. P. Societatis Jesu non teneri ad solutionem decimæ, seu vigesimæ, de novalibus, quæ ipsimet propriis manibus, & sumptibus excolant, cum enim non possit controverti ipsos esse religiosos, sequitur ipsos non esse obligatos solvere decimas de novalibus, cum omnes Religiosi ex dispositione cap. ex parte, il primo, de decimis fuerint exempti, quod privilegium indistinctè ad omnes religiosos, & Monachos extenditur, licet Adrianus Pontifex in d. cap. ex parte, utatur verbo,

verbo, ferè tradit *ibidem* glos. & in c. commissum, in verbo Monachos, eod. tit. Hostien. in d. c. ex parte n. 4. Buir. n. 9. Anob. n. 3. Rebuff. de decim. q. 14. n. 45.

Nec obstatè visum fuit quod dicitur dictos Patres vigore Brevis fel. record. Leonis XI. fuisse coactos solvere vigesimam loco decimæ, quorumcuq; locorum, & bonorum, quæ nunc possident, quomodocunq; & undecunq; ad eos pervenerit, aut pervenire poterint, &c. cum verbis, & clausulis amplissimis, sub quibus comprehendi novalia tradit Soc. conf. 297. n. 5. l. 2. fusc. Gutierrez. conf. 5. n. 4. qui multos cumulat stante, quod in dicto Brevis leguntur derogationes amplissimæ quibusvis privilegiis & per viam legis generalis, & statuti perpetui, ex qua infertur derogatum huic privilegio concessio dictis patribus Societatis Jesu, tanquam Religiosis, cum dispositio Brevis declarari debeat ab ipsa derogatione. *Surd. conf. 453. n. 25. vers. ad ipsum & n. seq.*

Responderunt enim DD. verba illa generalia esse restricta per alia subsequentiæ verba, de quibus de jure, vel consuetudine decimæ solvi solent, quas mandat Papa illis Ecclesiis solvi, quibus alioquin circumscriptis privilegiis dictæ Societatis per solvi deberent, ut legitur in dicto Brevis, & per consequens nullo modo comprehendendi possunt decimæ ex novalibus, quas etiam dd. Patres tanquam Religiosi circumscriptis eorum particularibus privilegiis de jure communi perolvere non tenerentur, nec etiam de consuetudine, cum frustra in ea fiat fundamentum, nisi proberetur. C. I. & ibi Doctores de const. in 6. l. 1. & ibi gl. & Doct. C. qua sit longa consuetud. Joan. Fab. in §. ex non scripto n. 20. *Instit. de jur. natur.*

Considerant etiam DD. mentem fuisse Papæ sepelien. omnes differentias & litteras natas inter Ecclesias, de quibus fit mentio in dicto Brevis, & dictos Patres Societatis Jesu, ut ex integra Brevis lectura apparet, ex qua colligitur finalis causa & intentio disponentis. *L. fin. & ibi not. Bald. n. 4. in 1. oppositio ff. de heret. instit.* certumque est nullum verbum in toto processu in Rota exhibitio scripturisque productis coram Illustriss. Cardinalibus à Summo Pontifice deputatis legi de præensione novalium, sed solum inter Partes ortam fuisse controversiam super solutione decimarum, à qua vigore privilegiorum particularium dicta Societas Jesu exemptam se asserbat, sicque non est verisimile voluisse Summum Pontificem obligare dd. Patres ad solutionem novalium, quæ à dictis non controvertentur, cum peterentur novalia. *C. cum contingat. c. sua de decim.* ex quibus concluditur, verba illa generalissima comprehensa in Brevis debere intelligi respectu quantitatis eorum, ex quibus solvenda sit de jure decima, & respectu modi acquisitionis, sive per donationem, emptionem, ultimam voluntatem, & similia: non autem extendi ad obligationem eorum, ad quæ de jure non tenebantur, nisi fuerint expressa: quando enim verba generalia possunt se referre ad aliquid, salvâ ratione recti sermonis, nunquam trahuntur ad incogitata. *Surd. dec. 176.*

Quod ad generales derogationes atinet, placuit responsio data, in dubitatis
esse, dum lex, vel Princeps derogat simpliciter privilegiis universalibus, nulla facta sp
cificatione, id non intelligi de iis, quae sunt inserta in corpore juris. *Gl. in Auth. quae*
provincias, in vers. ult. in fin. C. ubi de crim. agi oportet, quam ibi exollit & sequitur Bar.
in secunda oppositione Bald. vers. 3. solutione, late Egl. in c. 1. n. 12. & in cap. nonnullum
26. de rescript. fuit dictum in nova Romana successione de Girona 27. Junii 1574. cum
Robustero. Difficilius siquidem tollitur, quod est iuris communis, quam quod est iu
ris specialis. L. eius militis ff. de test. milit.

6 Ex quibus patet responsio ad id, quod dicebatur pro parte Capituli, Papam
dum exemit à solutione decimarum dictos Patres, quoad hortos, viridaria, & simi
malia eorum, à quibus jam erant exempti, ex dispositione dicti cap. ex parte, sicut Re
ligiosi, voluisse ipsos obligare ad solutionem novalium, quia exceptio firmat regulam
in contrarium in non exceptuatis. Fallit enim haec regula quando ad sunt similes
sus exceptuatis; trahenim debent ab eodem ex paritate rationis. *Abbas in c. cum*
le. n. 7. de confirmat. uti. vel inutil. cum multis aliis per informantes adductis, quom
telponiones placuerunt DD. cum semper siemum remaneat hoc fundamentum,
non possedici illud Breve abstulisse jus quæsitum dictis Patribus, omnibus Religio
sis concessum, & in corpore juris insertum, nisi appareat de expressa (non enim tantum
suffi. it. ex supradictis) Pontificis voluntate derogandi dispositioni dicti cap. ex parte.

7 Verum quia pro parte Capituli dictum fuit sub prætextu novalium posse dictos
Patres nimium dictis Ecclesiis præjudicium etiam in exactione vigesima loco decim
mæ inferre. Idem DD. expressè declarant dictos Patres non posse prætere exemptio
tionem, nisi in novalibus, de quibus loquitur textus in dicto capite ex parte. *Et in capite*
quid per navale, de verb. signific. cui privilegio omnibus Religiosis concessa non fuit
derogatum in dicto Brevis Leonis XI. cujus executioni in reliquis nullam præjudicium
adferre voluerunt. Et in utraque parte informante fuit decisum.